

KÄVLINGEÅNS
VATTENRÅD

SAMMANSTÄLLNING

Lund 2017-12-19

Sammanställning av och dokumentation från "Temadag Vombsjön"

Plats, datum och arrangör

Temadagen arrangerades av Kävlingsåns vattenråd och hölls 2017-11-29 på Bjärsjölagårds slott.

Bakgrund

Styrelsen för Kävlingsåns vattenråd gav under 2016 vattenrådets kansli och beredningsgrupp i uppdrag att börja arbeta med Vombsjön. Anledningen till det var bla problemen med upprepade algblomningar och tidvis lågt vattenstånd som gjort det svårt att gå ner till vattnet. Arbetet påbörjades med att medel söktes och beviljades från Länsstyrelsen till en uppdaterad faktasammanställning om Vombsjön. I faktasammanställningen, som gjordes av Ekologgruppen och blev klar under våren 2017, redovisas bl a :

- *Hydrologi*
- *Kemiska förhållanden*
- *Biologiska förhållanden*
- *Befintligt underlag*
- *Förslag till miljöövervakning*
- *Åtgärder för att förbättra sjöns status*
- *Slutsatser och rekommendationer*

Under sommaren 2017 kom det indikationer till vattenrådet på att det, i motsats till vad som framkommit tidigare, skulle finnas mycket vitfisk i sjön. Med anledning av det gick vattenrådets kansli fram med ett förslag på att provfiska med not i Vombsjön i syfte att klargöra mängden vitfisk i sjön och för få underlag till att bedöma om reduktionsfiske skulle kunna vara en effektiv åtgärd för att förbättra vattenkvaliteten i sjön. Förslaget om provfiske togs inte emot positivt och lades därför på is. Istället började kansliet med stöd av styrelsen planera för en temadag om Vombsjön. Parallellt med planeringen av temadagen arbetade vattenrådets kansli med stöd av Sydsvensk vattens tjänstemän på ett utkast till en projektplan för ett "Projekt Vombsjön". Projektplanen har under hösten skickats in till Länsstyrelsen som en informell intresseanmälan för att ansöka om finansiering till så kallade Särskilda Åtgärds Projekt som beslutas av Havs- och Vattenmyndigheten. När det gällde temadagen var ambitionen att samla alla berörda intressenter. Till temadagen bjöds följande intressenter in:

- *Politiker från berörda kommuner (Eslöv, Lund och Sjöbo) i vattenrådets styrelse*
- *Tjänstemän från berörda kommuner (Eslöv, Lund och Sjöbo) i vattenrådets beredningsgrupp*
- *Övedskloster såsom fastighets/vattenägare*
- *Malmö stad såsom fastighets/vattenägare (Politiker från Tekniska nämnden samt förvaltande tjänstemän)*
- *Övriga fastighets/vattenägare*
- *Politiker från berörda kommuner (Malmö, Eslöv, Lund och Sjöbo) i Sydsvensk vattens styrelse*
- *Tjänstemän från Sydsvensk vatten*
- *Yrkesfiskare, tillsyningsman och båtuthyrare i Vombsjön*

- *Tjänstemän från Länsstyrelsen*
- *Närboende*
- *Markägare och brukare i Borstbäckens tillrinningsområde*
- *Tjänstemän från Sportfiskarna*
- *Konsulter med relevant kompetens*
- *Sportfiskare*
- *Forskare från Lunds universitet*
- *Representanter för Ringsjöns utfiskningsprojekt*

Sammanställning temadag

Representanter för samtliga betydande intressenter deltog i temadagen, totalt sett var 35 personer anmälda till temadagen varav 34 deltog.

För att underlätta diskussion och för att leda temadagen anlätades Anders Esselin från Man & Nature som moderator/facilitator.

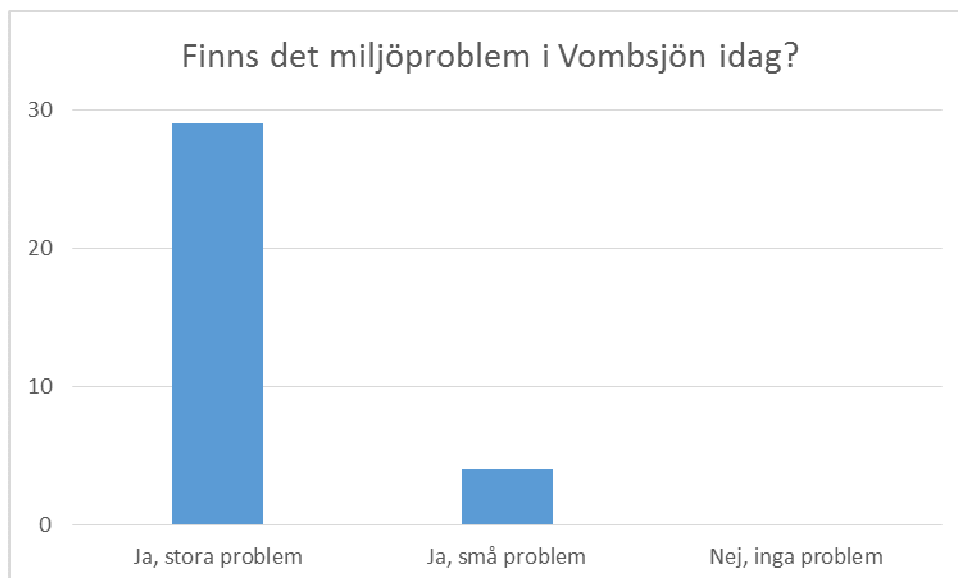
Program, föredragshållare och upplägg för temadagen arbetades fram av Jonas Johanson från vattenrådets kansli och av Anders Esselin med stöd från Anna Olsson, också på vattenrådets kansli. Ambitionen med program, föredragshållare och upplägg var att alla intressenter skulle ges möjlighet att ge sin syn på Vombsjön, att det skulle vara mycket utrymme för diskussion och att det skulle ges relevant bakgrundsinformation om sjöns status. Följande föredrag hölls under temadagen:

- *Inledning och välkommen till temadagen om Vombsjön – Thomas Quist, Ordförande i Kävlingeåns vattenråd från Sjöbo kommun*
- *Hur mår Vombsjön? – Karin Olsson, Länsstyrelsen i Skåne*
- *Vad vet vi om Vombsjön – Tette Alström och Karl Holmström, Ekologgruppen*
- *Övedskloster och Vombsjön – Hans Ramel och Lars Bäcksted, Övedskloster*
- *Sydvatten och Vombsjön – Magdalena Eklund Lindberg och Markus Holm, Sydvatten*
- *Vombsjön - då och nu – Carlos Piekkari, yrkesfiskare*
- *Sportfiskarna och Vombsjön – Anders Karlsson, Sportfiskarna*
- *Fosforbelastning och möjliga åtgärder – Tette Alström och Karl Holmström, Ekologgruppen.*
- *Temadag Vombsjön – Jonas Johansson, Kävlingeåns vattenråd*

Efter föredragen hölls omröstningar och gruppdiskussioner om olika frågeställningar. Resultaten från omröstningarna och diskussionerna redovisas nedan.

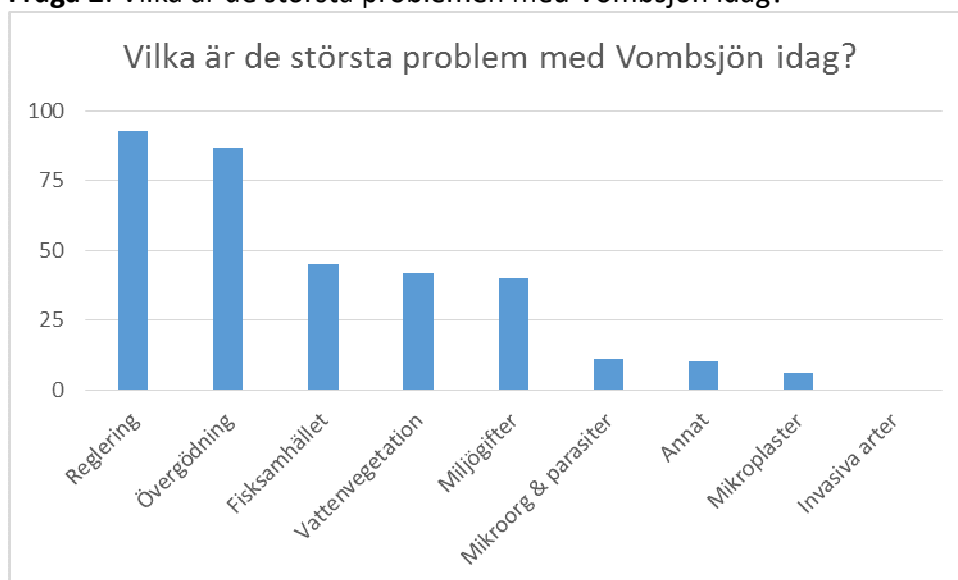
Omröstningar

Fråga 1: Finns det problem med Vombsjön idag?

En övervägande majoritet av deltagarna menade att det finns stora miljöproblem i Vombsjön idag.

Fråga 2: Vilka är de största problemen med Vombsjön idag?

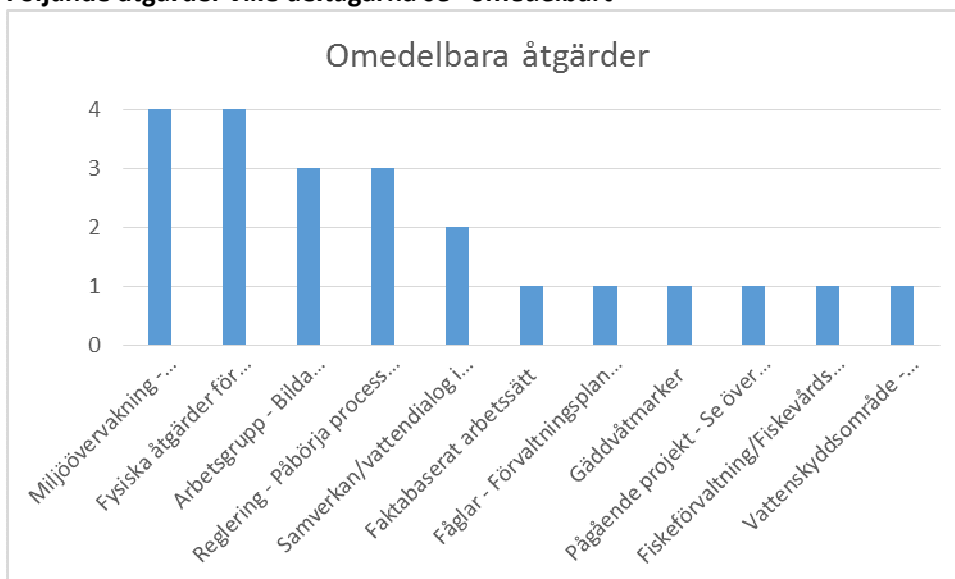
Regleringen av sjön tillsammans med övergödningen och dess effekter var de problem som lyftes av flest deltagare. Därefter kom problemen med obalans i fisksamhället, bristande förekomst av vattenvegetation och miljögifter. Här bör förtydligas att såväl bristen på undervattensvegetation och obalans i fisksamhället kan vara effekter av regleringen av sjön och av övergödningen. Noterbart är att ingen upplevde att invasiva arter är något problem i Vombsjön. Varje deltagare hade tio "röster" var att fördela på de olika miljöproblemen.

Gruppdiskussioner

Gruppdiskussionerna delades upp i två moment. Först skulle grupperna diskutera vilka "Omedelbara åtgärder" man skulle vilja se i eller i anslutning till sjö. I den andra delen av diskussionen skulle grupperna diskutera vilka åtgärder man skulle vilja se på längre sikt ("Åtgärder på längre sikt"). De förslag på åtgärder som fördes fram kunde totalt sett, både för omedelbara och långsiktiga åtgärder, föras samman till 18 stycken åtgärder:

- *Arbetsgrupp för Vombsjön – starta upp en grupp*
- *Faktabaserat arbetsätt – viktigt att basera beslut på fakta inte tyckande*
- *Fåglar - Förvaltningsplan för gäss och skarv*
- *Gäddvåtmarker – Utredda möjligheterna att anlägga göddvåtmarker*
- *Miljöövervakning – Framtagning av mer underlag med provtagningar, mätningar och undersökningar*
- *Pågående projekt – Se över pågående projekt kring Vombsjön*
- *Reglering av sjön – Påbörja processen med en omprövning av vattendomen för sjön*
- *Samverkan och vattendialog – Fortsätta arbetet med samverkan och vattendialog i sjöns tillrinningsområden*
- *Fiskeförvaltning och fiskevårdsområde – Samråd kring förvaltning av fiskbeståndet i sjön och om eventuellt bildande av ett fiskevårdsområde*
- *Fysiska åtgärder – Åtgärder (våtmarker, kalkfilter, tvåstegsdiken m m) uppströms sjön för minskad extern belastning*
- *Vattenskyddsområde – Översyn av vattenskyddsområdet för sjön*
- *Internbelastning – Ta reda på mer fakta om internbelastningen av fosfor i sjön samt utreda möjliga åtgärder*
- *Markanvändning – Diskutera markanvändningen i tillrinningsområdet*
- *Provfiske - Genomföra provfiske med not för att klargöra om det finns så mycket vitfisk i sjön som ekolodsbilder från sjön kan visa på*
- *Punktkällor – Utredning om möjliga "lätt" åtgärdade punktkällor till fosforbelastning*
- *Spridning av sediment på åkermark - Fortsätta arbetet med att undersöka möjligheterna att sprida sediment från sjöar och dammar på åkermark samt vid eventuellt behov påtala behov av ändrad lagstiftning på området*
- *Sydvattens finansiering av åtgärder*
- *Vattenvegetation - Återetablering av vattenvegetation*

Följande åtgärder ville deltagarna se "omedelbart"

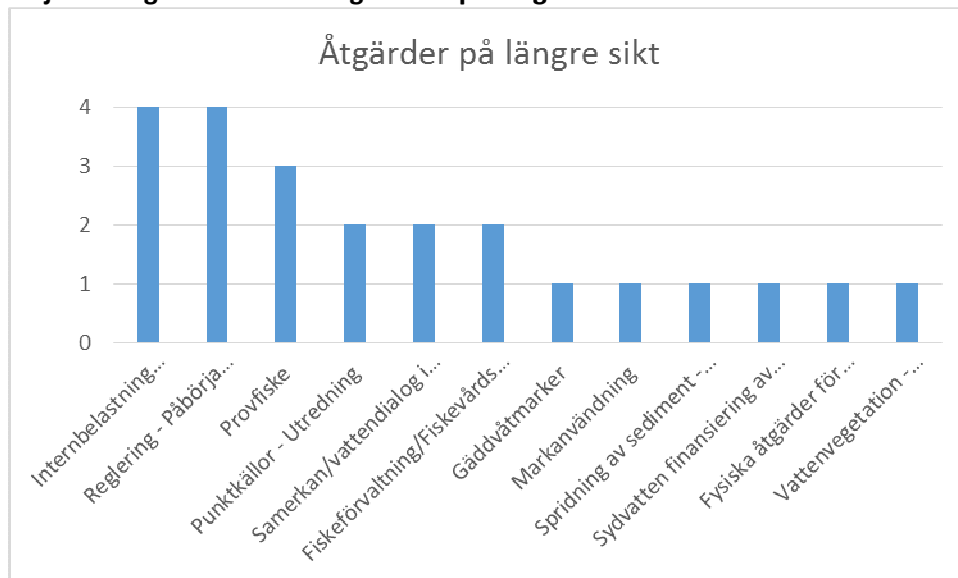

Utökning av miljöövervakningen i sjön, provtagning, mätningar och kartläggning tillsammans med fysiska åtgärder (dammar, våtmarker, kalkfilter, fosfordammar m m) i tillrinningsområdena var de

åtgärder som låg högst upp på listan över de omedelbara åtgärder som deltagarna ville se. Därefter nämndes bildandet av en arbetsgrupp samt påbörjande av processen med att ompröva vattendomen för Vombsjön. En åtgärd kunde maximalt få värdet 5 om samtliga 5 grupper hade fört fram åtgärden.

Följande åtgärder ville deltagarna se på längre sikt:

Interbelastning och regleringen var det som fördes fram av flest grupper när det gällde åtgärder som man ville se på längre sikt. Även provfiske lyftes fram av tre grupper. En åtgärd kunde maximalt få värdet 5 om samtliga 5 grupper hade fört fram åtgärden.

Bilagor

- 1 Resultat: Finns det miljöproblem i Vombsjön idag?
- 2 Resultat: Vilka är de största problemen i Vombsjön idag
- 3 Resultat: Omedelbara åtgärder
- 4 Resultat: Åtgärder på längre sikt
- 5 Bordsplacering
- 6 Deltagarlista
- 7 Program
- 8 Inbjudan
- 9 Vombsjön - Faktasammanställning 2017
- 10 Hur mår Vombsjön? – Karin Olsson, Länsstyrelsen i Skåne
- 11 Vad vet vi om Vombsjön – Tette Alström och Karl Holmström, Ekologgruppen
- 12 Övedskloster och Vombsjön – Hans Ramel och Lars Bäcksted, Övedskloster
- 13 Sydsvatten och Vombsjön – Magdalena Eklund Lindberg och Markus Holm, Sydsvatten
- 14 Vombsjön - då och nu – Carlos Piekkari, yrkesfiskare
- 15 Sportfiskarna och Vombsjön – Anders Karlsson, Sportfiskarna
- 16 Fosforbelastning och möjliga åtgärder – Tette Alström och Karl Holmström, Ekologgruppen.
- 17 Temadag Vombsjön – Jonas Johansson, Kävlingeåns vattenråd

FINNS DET PROBLEM
MED VOMBSJÖN IDAG?

JÄ, STORA PROBLEM

JÄ, SMÅ PROBLEM

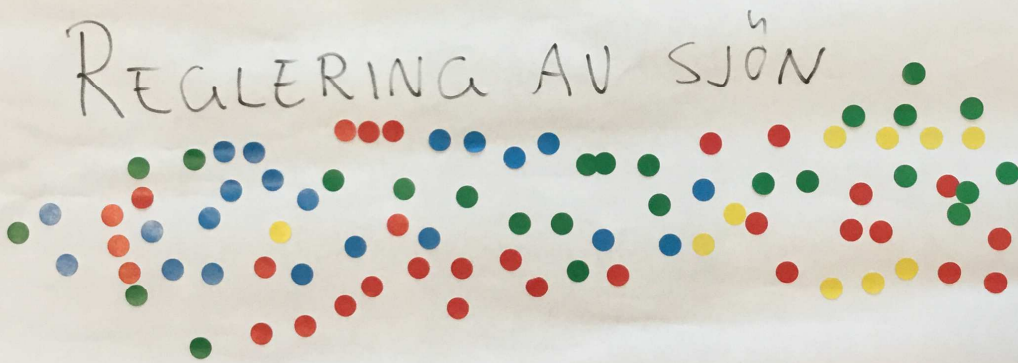
NEJ, INGA PROBLEM

Bilaga 2: Vilka miljöproblem finns i Vombsjön idag?

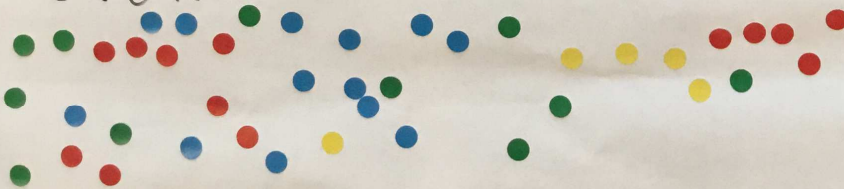
MIKROPLASTER

REGLERING AV SJÖN

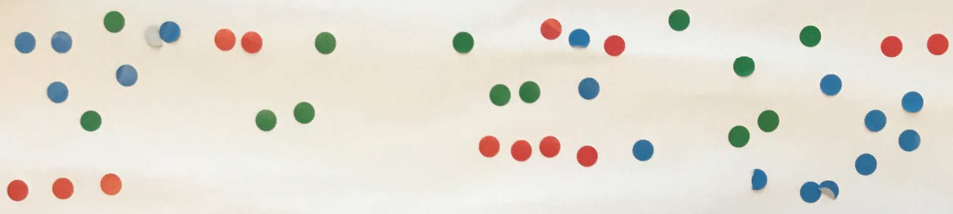

FATTIG UNDER- OCH ÖVERVATTENVEGETATION

O BALANSER I FISKSAMHÄLLE

INVASIVA ARTER

ANNAT

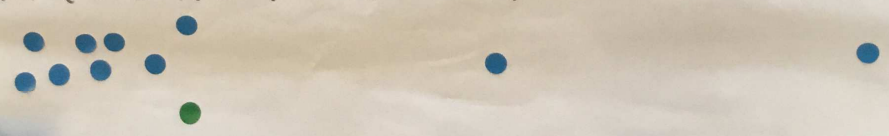
ⁿ ÖVERGÖDNING
- MED KOPPLADE PROBLEM

MILJÖGIFTER

MIKROORGANISMER OCH PARASITER

Bilaga 3: Omedelbara åtgärder

BORD 1

①

1. provtagning

- kemi vatten
- Fisk samhälle
- Sediment i sjön

2. Samverkan projekt i tillflöden, våtmarker.

3. arbetsgrupp inom vattenrådet. om Vombjön.

4. Fortsätta arbeta uppströms # grepp
närigen
EA

Bord 2

Omedelbara åtgärder

①

- Diskussion omprövning vattendom

- Fler mätningar/kartläggning
av tillrinningsområden + sjön

- Åtgärder i tillrinningsområden
- våtmarker/dammar + andra åtgärder

- Anslutning till kommunalt avlopp
Vombs by + övriga byar (ex Tolånga)

- Provfiske

- Översyn vattenskyddsområden

Bord 3.

1 Arbetsgrupp Vombsjön
Hemvist? Finansiering?

- Fördjupade kunskaper
- Länsstyrelsen adj.

2. Se över pågående projekt.

3. Gäddängar

BORD 4.

1 ● Utvärdera (förbereda - MKB)
→ Vattenregleringen av Vombsjön

● Samråd med yrkesfisket -
för gemensam syn på Vomb-
sjöns fiskbestånd inkl. fiske med
→ not.

● Fortsatt Vattendialog i till-
rinningsområdet

● Fortsatt konkret vattenvårds-
arbete

● Kontinuerlig uppföljning

● Arbeta faktabaserat

● Kompletterande faktainsamling.

Bord 5

1. Starta process för ^{omprövning} ny vattendom
→ miljöanpassad reglering

- Anlägga våtmarker mm.
skyddszon, 2-steps diken
- Kompletterande undersökningar
- Minska antal storfåglar →
förvaltningsplan
- Bilda en arbetsgrupp

Bilaga 3: Åtgärder på längre sikt

②

BORD 1

Återetablering av makrofyter - behöver utredas-möjligheter, effekter, för- och nackdelar

Intern belastningen - utreda möjliga åtgärder, effekter, för- och nackdelar

Anlägga lekplatser för rovfisk - efter provtagning av fiskesamhället samt utpekande av bra lägen

Anpassa regleringen av sjön - behöver utredas-möjligheter, effekter, för- och nackdelar

2

Bord 2

- Upptagning av sediment
  - återvinning av fosfor
- Återkommande provfiske
- Ändring av vattenreglering
- Sydvattnens finansiering av vattenåtgärder
- Lagstiftning av spridning av sediment

Bord 3

1. Översyn av reglering
2. Fosforsanering?
3. Markanvändning.

Bord 4

2. Utredning om "punkt-
källor" t.ex. småvatten, Vassen

- ➔ ● Bättre kunskap om O_2 -brister i sjön. P-halt under O_2 -bristförhållanden.
- Utreda vidare Al-fällning
- ➔ ● Starta Vattendialog i Björkaåns avrinningsområde
- Utveckla möjligheten till hödesutjämning.

Bord 5

2

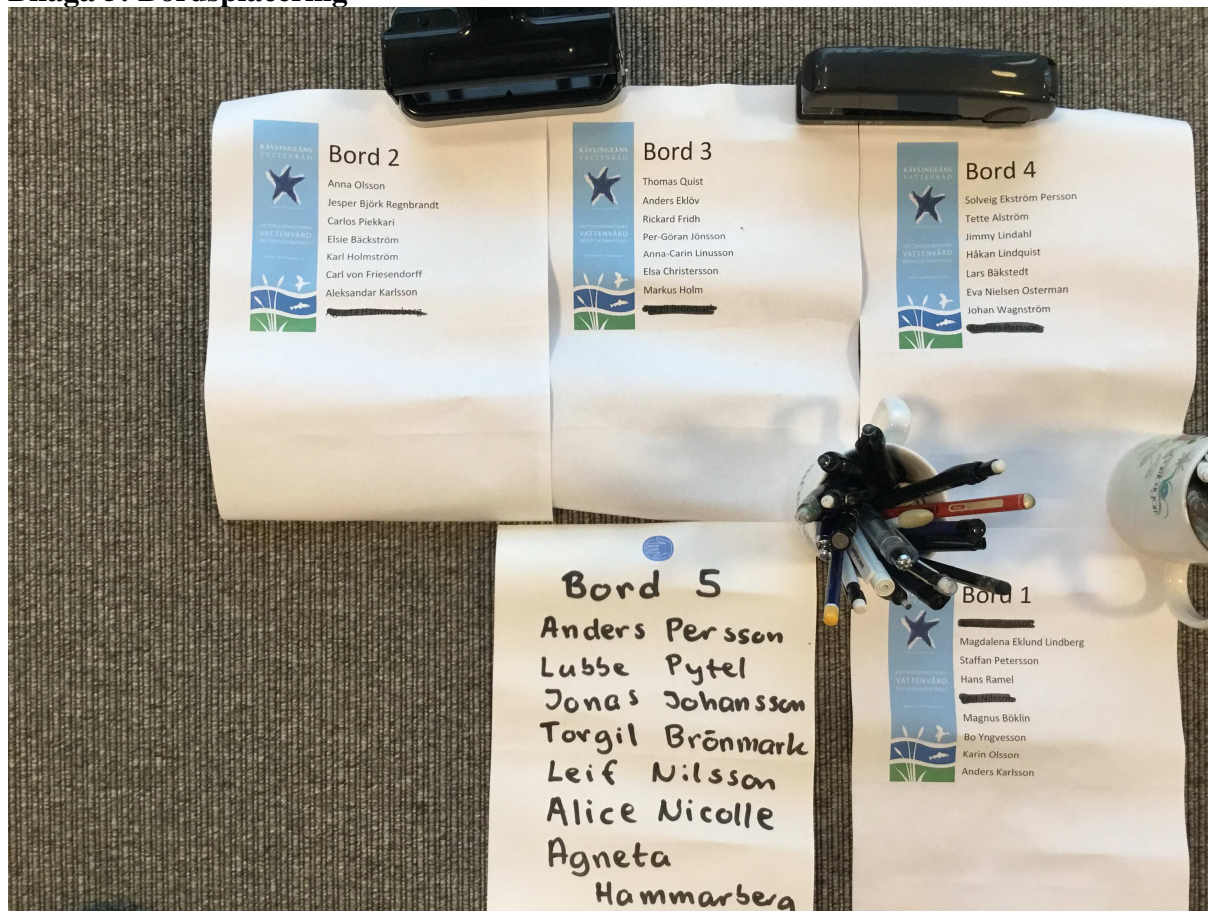
- Effektivt ^(test) sportfiske
→ representativ bild av fisk popul.

Behövs reduktionsfiske?

- Kan vi få upp botten sediment i sjön Vassen?
- Ta upp diskussion om fiskevårdsområde
- ~~Åtgärda~~
Utreda vilka närsalt källor är lättåtgärdade (t.ex. Vassen)
- Undersöka dynamiken mellan yrkesfiske och modernt sportfiske
Kan de samexistera? Ekonomiska aspekter? Balansen i fiskesamhället...

Bilaga 5: Bordsplacering

Bilaga 6: Deltagarlista

Agneta Hammarberg	Markägare Torpsbäcken
Aleksandar Karlsson	Sportfiskare
Alice Nicolle	Länsstyrelsen
Anders Eklöv	Eklövs Fiske och Fiskevård
Anders Esselin	Moderator/Facilitator
Anders Karlsson	Sportfiskarna
Anders Persson	Forskare Lunds universitet
Anna Olsson	Kävlingeåns vattenråd
Anna-Carin Linusson	Eslövs kommun
Bo Yngvesson	Tillsyningsman Vombsjön
Carl von Friesendorff	Kävlingeåns vattenråd
Carlos Piekkari	Yrkesfiskare
Elsa Christersson	Närboende
Elsie Bäckström	Närboende
Eva Nielsen Osterman	Sjöbo kommun
Hans Ramel	Övedskloster
Håkan Lindquist	Lantbrukare Torpsbäcken
Jesper Björk Regnbrandt	Klara Vatten AB
Jimmy Lindahl	Ringsjöns utfiskningsprojekt
Johan Wagnström	Länsstyrelsen
Jonas Johansson	Kävlingeåns vattenråd
Karin Olsson	Länsstyrelsen
Karl Holmström	Ekologgruppen
Lars Bäcksted	Övedskloster
Leif Nilsson	Yrkesfiskare
Lubbe Pytel	Sportfiskare
Magdalena Lindberg Eklund	Sydvatten
Magnus Böklin	Klara vatten AB
Markus Holm	Sydvatten
Per-Göran Jönsson	Sportfiskarna
	Kävlingeåns vattenråd/Lunds kommun
Solveig Ekström Persson	Malmö stad
Staffan Petersson	Ekologgruppen
Tette Alström	Kävlingeåns vattenråd/Sjöbo kommun
Thomas Quist	kommun
Torgil Brönmark	Malmö stad

Bilaga 7: Program för Temadag Vombsjön
Program för Temadag Vombsjön 2017-11-29

08:30	Registrering och kaffe	
09:00	Välkomstanförande	Thomas Quist, Ordförande Kävlingeåns vattenråd
09:10	Praktikaliteter	Anders Esselin, Man & Nature (facilitator)
09:15	Presentationsrunda kring borden	Alla deltagare
09:25	Hur mår Vombsjön – Statusklassning, mål mm	Karin Olsson, Länsstyrelsen i Skåne
09:45	Vombsjön – Faktasammanställning 2017	Tette Alström & Karl Holmström, Ekologgruppen
10:05	Diskussion och frågor	Alla deltagare
10:40	Fika - kaffe m m	
11:00	Övedsklosters syn på Vombsjön	Hans Ramel & Lars Bäcksted, Övedskloster
11:20	Sydvattens syn på Vombsjön	Magdalena Lindberg Eklund, Sydvatten
11:40	Yrkesfiskarens syn på Vombsjön	Carlos Piekkari, yrkesfiskare
12:00	Lunch	
13:00	Sportfiskets syn på Vombsjön	Anders Karlsson, Sportfiskarna
13:20	Fosforbelastning och möjliga åtgärder	Tette Alström & Karl Holmström, Ekologgruppen
13:40	Vattenrådets vision, projekt Vombsjön m m	Jonas Johansson, samordnare Kävlingeåns vattenråd
14:05	Diskussion: Finns det problem med Vombsjön idag?	Alla deltagare
14:20	Diskussion: Vilka är de största problemen med sjön idag?	Alla deltagare
14:35	Fika	
15:00	Diskussion: Möjliga åtgärder och behov av ytterligare kunskap om sjön	Alla deltagare
15:30	Redovisning av diskussioner	Anders Esselin, Man & Nature (facilitator)
15:55	Vad händer nu & tack för deltagande	Jonas Johansson
16:00	SLUT	

Många intressen, markägare, fiskare, dricksvatten, rekreation och friluftsliv m fl, samsas kring Vombsjön. Men Vombsjön är påverkad på olika sätt och sjöns vattenkvalitet är inte bra. Övergödning med tillhörande algblomningar är ett av de största miljöproblemen.

Med anledning av alla olika intressen och Vombsjöns dåliga status bjuder Kävlingeåns vattenråd in till temadag om Vombsjön. Syftet är att samla intressenter, sprida kunskap, utbyta erfarenheter och att diskutera vad man kan göra för att säkra och förbättra vattenkvaliteten i Vombsjön i framtiden.

**KÄVLINGEÅNS
VATTENRÅD**

Kävlingeåns vattenråd är en ideell förening vars viktigaste arbetsuppgift är att försöka förbättra vattenkvaliteten i Kävlingeåns avrinningsområde. Medlemmar i vattenrådet är kommunerna, Sydsvatten, markägare, intresseorganisationer, dikningsföretag m fl.

Var	Bjärsjölagårds slott
När	29 november kl 9–16
Vilka	Markägare, fiskare, politiker, forskare, konsulter, tjänstemän och närboende
Kostnad	Gratis
Anmälan	Senast 14 november till Jonas.Johansson@lund.se Ange i anmälan om ni har några allergier eller vill ha någon typ av specialkost
Frågor	Jonas.Johansson@lund.se